

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ОСНОВИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СПРАВИ”
(для бакалаврів)**

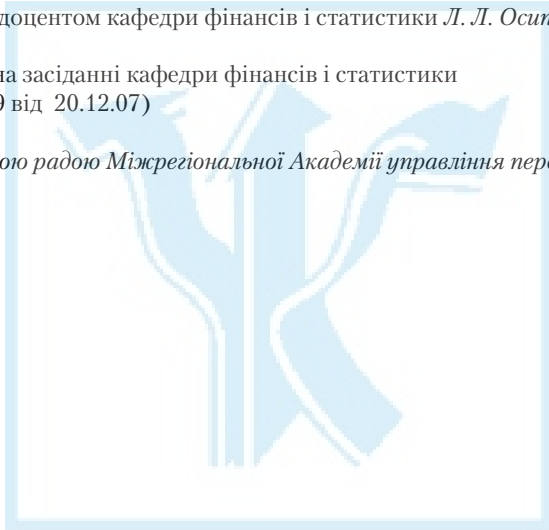
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри фінансів і статистики *Л. Л. Осипчук*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол № 9 від 20.12.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Осипчук Л. Л. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Основи казначейської справи” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 22 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст матеріалу для самостійного вивчення дисципліни “Основи казначейської справи”, питання для самоконтролю, індивідуальні та тестові завдання, теми рефератів, плани семінарських занять, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес навчання у вищому закладі освіти передбачає здобуття студентами знань під час аудиторних лекційних і семінарських занять у комплексному поєднанні їх із самостійною та індивідуальною роботою на навчальній базі академії та поза її межами. Самостійна робота студентів формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентами знань.

Реформування економіки України передбачає радикальні структурні зрушення на користь випереджального розвитку галузей. Функціонування галузей, у свою чергу, повинно спрямовуватись на задоволення потреб людини і наповнення внутрішнього споживчого ринку. Свого часу економічна криза, спад виробництва та криза платежів призвели до відсутності коштів на рахунках підприємств та госпрозрахункових організацій, через що загострились питання ефективного управління державними коштами та спрямуванням їх на першочергові потреби держави відповідно до Конституції України. Внаслідок цього стало очевидним, що існуючий стан справ потребував суттєвих змін у галузі виконання бюджету. Виникла нагальна потреба в удосконаленні процесу управління державними фінансами, пошуку нових організаційних форм касового виконання державного бюджету.

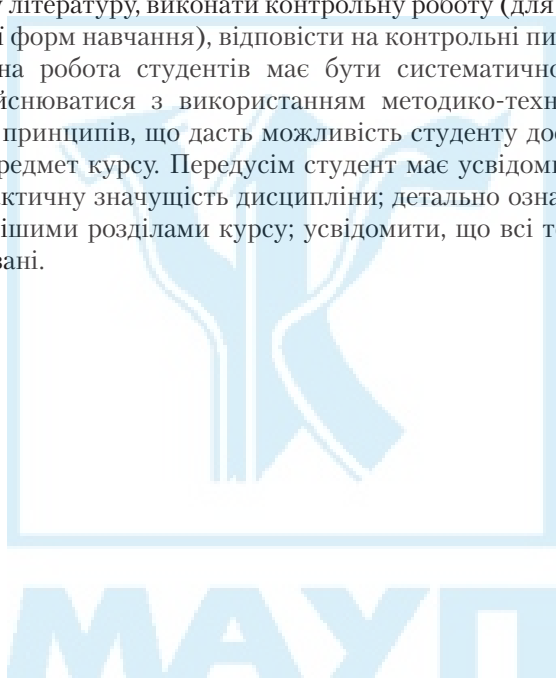
Особливість нової системи, впровадженої інститутом казначейства, полягає в тому, що через цей орган здійснюється економічне, обов'язково цільове, витрачання коштів державного бюджету. А це дає можливість, по-перше, оперативно розпоряджатися грошовими ресурсами держави, по-друге, ефективно їх перерозподіляти, по-третє, нагромаджувати грошові ресурси з метою реалізації державних програм і зобов'язань. Як свідчить світовий досвід (органи казначейства є у більшості розвинених країн), наявність інституту казначейства сприяє ефективному виконанню державного бюджету, що, у свою чергу, забезпечує вирішення питань, пов'язаних з акумулюванням, використанням та перерозподілом державних коштів.

Таким чином, Україна приєдналася до світової практики, пішла певною мірою відомим шляхом, але у специфічних умовах. Створення державного казначейства можна вважати історичною подією для країни. Це дало змогу закласти найвагомішу цеглину у фундамент побудови та становлення цілісної державної фінансової системи, а також стало ще однією віхою на шляху становлення України як незалежної, самостійної держави.

Дисципліна “Основи казначейської справи” органічно взаємодіє та доповнює курси “Фінанси”, “Бюджетна система і бюджетний облік”, “Організація виконання бюджету”, “Фінансове право”, “Гроші та кредит” тощо. Водночас проблематика та актуальність дисципліни дає можливість розглядати її як окремий курс.

Завдання цього курсу полягає у вивченні питань, пов’язаних з впровадженням та становленням казначейської справи в Україні, а також реформуванням бюджетного процесу. У процесі навчання студенти повинні опанувати програмний матеріал, використовуючи рекомендовану літературу, виконати контрольну роботу (для заочної та дистанційної форм навчання), відповісти на контрольні питання.

Самостійна робота студентів має бути систематичною, послідовною, здійснюватися з використанням методико-технологічних прийомів та принципів, що дасть можливість студенту досконаліше опанувати предмет курсу. Передусім студент має усвідомити теоретичну та практичну значущість дисципліни; детально ознайомитися з найважливішими розділами курсу; усвідомити, що всі теми курсу взаємопов’язані.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОСНОВИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СПРАВИ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Виникнення та розвиток державного казначейства
1	Історія виникнення та розвитку державного казначейства
2	Передумови реформування механізму виконання державного бюджету
3	Правові засади забезпечення функціонування державного казначейства в Україні
	Змістовий модуль II. Механізм управління державними платежами
4	Організація системи управління державними платежами
5	Механізм функціонування державного казначейства в режимі єдиного казначейського рахунку
6	Реєстраційні рахунки в системі державного казначейства
	Змістовий модуль III. Механізм виконання бюджетів за доходами та видатками
7	Організація касового виконання державного бюджету за доходами
8	Організація касового виконання державного бюджету за видатками
9	Управління бюджетним дефіцитом та державним боргом
Разом годин: 108	

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів включає завдання різних типів і рівнів складності. Основними формами самостійної роботи студентів у процесі вивчення дисципліни є:

- робота над конспектами лекцій, планами практичних занять;

- вивчення навчального матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, робота з нормативно-правовими актами;
- робота з каталогами бібліотек з метою пошуку необхідної інформації;
- опрацювання матеріалу за першоджерелами — науковою, спеціальною, інформаційно-довідковою літературою науковими публікаціями в періодичних виданнях;
- конспектування самостійно вивченого матеріалу, підготовка доповідей, рефератів, написання курсових робіт;
- активна участь у практичних заняттях, колоквиумах;
- науково-дослідна робота під час проходження практики та ін.

Під час самостійного опрацювання кожної теми та при підготовці до семінарських занять *важливе значення мають лекції*. Вони дають студентам знання в обсязі, необхідному для подальшого самостійного поглибленого вивчення дисципліни, орієнтують у напрямі самостійного опрацювання кожної теми, роз'яснюють найскладніші поняття та положення. У ході лекції викладач посилається на навчальну, наукову і спеціальну літературу, а також на нормативно-правові джерела. Ведення конспекту лекції дає можливість студенту уважно проаналізувати лекційний матеріал під час подальшого поглибленого вивчення теми та при підготовці до семінарських і практичних занять. Окремі питання, що розкриті в конспекті лекції узагальнено, та ті, що винесені на самостійне опрацювання, студент повинен опрацювати і засвоїти за рекомендованими підручниками, навчальними посібниками, законодавчо-нормативною та довідково-інформаційною літературою.

Під час роботи з цими джерелами студент повинен ознайомитися з їх змістом та відібрати необхідний для вивчення матеріал (розділи, підрозділи і т. д.). При самостійному вивченні матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, науковою та спеціальною літературою необхідно аналізувати прочитане, порівнюючи з прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, позначати незрозумілі положення з метою подальшого їх з'ясування на семінарському чи практичному занятті. Тут доцільно виписувати формулювання конкретних положень та визначень іншими авторами. Під час роботи з науковою та спеціальною літературою студент може знайти посилання на додаткові літературні джерела, не зазначені в списку рекомендованої літератури цього навчально-методичного комплексу. Використання таких додаткових джерел для самостійно-

го поглибленого вивчення матеріалу є важливим, а особливо під час підготовки доповідей та рефератів.

Маючи список літературних джерел, студенту необхідно звернутися до алфавітного каталогу бібліотеки та знайти в ньому каталожну картку з необхідним джерелом і бібліотечним шифром. Якщо ж студент поглиблено вивчає конкретну проблему, готує наукову доповідь, реферат чи курсову роботу і йому не вистачає матеріалу в списку рекомендованої літератури, невідомі реквізити рекомендованих літературних джерел, то необхідно звернутися до систематичного каталогу бібліотеки, в тому числі й до тематичного каталогу публікацій в періодичних виданнях.

Індивідуальна робота студентів сприяє поглибленню знань з дисципліни шляхом творчого пошуку вивчення запропонованої проблеми. З цією метою рекомендується вдало поєднувати теоретичний і практичний матеріал.

Під час самостійної роботи студентам доцільно активно використовувати тестові та розрахункові завдання для самоконтролю набутих знань. За результатами самостійного виконання теоретичних завдань визначається рівень засвоєння студентом основних термінів, принципів, показників, методологічних та методичних основ, на яких ґрунтується дисципліна.

ЗМІСТ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СПРАВИ”

Змістовий модуль I. Виникнення та розвиток державного казначейства (теми 1–3)

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Зміст понять: “казна”, “казначей”, “казначейство”, “казенні палати”. Характеристика фінансових органів у царській Росії. Об’єктивні та суб’єктивні причини заснування казначейства у царській Росії. Характеристика історичних етапів, що передували становленню та розвитку державного казначейства в Україні та в ряді зарубіжних країн. Виконання державного бюджету як одна із стадій бюджетного процесу. Характеристика державних органів, які беруть участь у виконанні бюджетів різних рівнів. Причини реформування механізму виконання державного бюджету. Характеристика систем касового виконання

бюджету. Сутність принципу єдності каси. Розбудова бюджетної системи України. Правове поле функціонування державного казначейства України. Характеристика повноважень державного казначейства і Міністерства фінансів України. Функції, повноваження та організаційна структура державного казначейства України.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: опанування теоретичними знаннями з виникнення, становлення та функціонування державного казначейства України.

Самостійна робота:

- 1) опрацювати законодавчо-нормативні документи з питань казначейської діяльності в Україні;
- 2) підготувати реферат за однією із запропонованих тем;
- 3) виконати тестові завдання.

Теми рефератів

1. Історія виникнення та розвитку інституту казначейства.
2. Роль та значення державного казначейства у процесі виконання державного бюджету.
3. Місце та значення державних фінансів у фінансовій системі країни.
4. Казначейська справа та її вплив на основні макроекономічні показники країни.
5. Державний бюджет як основа реалізації ринкових реформ в Україні.
6. Уповноважені банки та їх місце у процесі фінансування бюджетних видатків.
7. Територіальні органи державного казначейства та їх місце у процесі фінансування бюджетних видатків.
8. Моделі казначейської системи: загальна характеристика: принципи вибору, недоліки та переваги.
9. Державне казначейство: історія і сьогодення.

Тестові завдання

1. Одним із перших у світі конституційне визначення державної казни зробив:

- а) Пилип Орлик;
- б) Ярослав Мудрий;
- в) Павло Скоропадський.

2. Казначейство як спеціальний урядовий фінансовий орган, який відає касовим виконанням Державного бюджету в царській Росії, було засновано:

- а) у 1821 р.;
- б) 1922 р.;
- в) 1993 р.

3. Державне казначейство України створено:

- а) у 1995 р.;
- б) 1993 р.

4. Державне казначейство України як система органів державної виконавчої влади діє:

- а) при Міністерстві фінансів України;
- б) при Верховній Раді;
- в) самостійно.

5. Структура Головного управління Державного казначейства України затверджується:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) Верховною Радою України.

6. Начальники управлінь Державного казначейства в областях призначаються на посаду і звільняються з посади:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Міністерством фінансів України;
- в) Головою Державного казначейства України.

7. Після Жовтневої революції 1917 р. і утворення СРСР касове виконання Державного бюджету здійснювалось:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Держбанком СРСР;
- в) Державним казначейством України;

Ключові терміни

Казна. Казначей. Казначейство. Казенні палати. Касове виконання державного бюджету. Реформування механізму виконання державного бюджету. Система касового виконання бюджету. Принцип єдності каси. Розбудова бюджетної системи України. Правове поле функціонування Державного казначейства України. Повноваження Міністерства фінансів України. Функції, повноваження та організаційна структура Державного казначейства України.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст понять “казна”, “казначей”, “казначейство”.
2. Коли було засноване казначейство у царській Росії?
3. Що таке касова реформа? Коли вона відбулася та якими є її наслідки?
4. Коли було засновано казначейство в Україні?
5. Які завдання та функції виконує Державне казначейство України?
6. Чому постала нагальна потреба реформувати процес виконання бюджету?
7. Якими нормативно-правовими актами регулюється процес функціонування державного казначейства?
8. У чому полягає принципова відмінність казначейської моделі виконання бюджету від банківської?
9. Організаційна структура Державного казначейства України.
10. Недоліки банківської моделі виконання бюджету.
11. Дайте характеристику змішаної моделі виконання бюджету.
12. Центральна ідея казначейської моделі виконання бюджету.
13. Розкрийте зміст поняття “виконання державного бюджету”.
14. Розкрийте зміст поняття “касова реформа”.
15. Наслідки здійснення касової реформи в СРСР.

Змістовий модуль II. Механізм управління державними платежами (теми 4–6)

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Нові підходи до організації виконання державного бюджету за доходами і видатками. Характеристика субрахунків у штаб-квартирі Національного банку України: рахунок поточних операцій і зведений балансовий рахунок. Характеристика субрахунків в регіональних від-

діленнях Національного банку. Характеристика транзитних рахунків у банках-посередниках: казначейський транзитний рахунок і казначейський поточний рахунок. Поняття уповноваженого банку, його функції та повноваження. Єдиний казначейський рахунок: сутність, принципи дії, основні переваги. Поняття та характеристика реєстраційних рахунків. Механізм закриття поточних бюджетних рахунків в установах уповноважених банків. Процедура відкриття в органах державного казначейства реєстраційних рахунків. Права, обов'язки та відповідальність державного казначейства та розпорядників бюджетних коштів у процесі взаємодії з приводу користування реєстраційними рахунками. Переваги функціонування реєстраційних рахунків у ході виконання державного бюджету за доходами та видатками.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: опанування теоретичних знань з механізму управління державними платежами в Україні.

Самостійна робота:

- 1) опрацювати законодавчо-нормативні документи з питань управління державними платежами в Україні;
- 2) підготувати реферат за однією із запропонованих тем;
- 3) виконати тестові завдання.

Теми рефератів

1. Єдиний казначейський рахунок – центральний елемент казначейської системи виконання бюджету.
2. Місце та значення реєстраційних рахунків у процесі виконання державного бюджету.
3. Уповноважені банки: їх функції та критерії відбору.
4. Реформування механізму виконання бюджету: перехід від банківської моделі до казначейської.
5. Казначейство – шлях до оздоровлення бюджетного середовища України.
6. Інститут казначейства як гарант якісного управління державними коштами.
7. Система управління державними платежами.
8. Бюджетний банк: призначення, функції, доцільність створення.

9. Місце та значення інституту казначейства в системі державних фінансів.
10. Види банківських рахунків, їх сутність та призначення при казначейському виконанні бюджетів.

Тестові завдання

1. Казначейство як державний орган, що регулює економічні процеси у сфері:

- а) виробничих відносин;
- б) ринкових відносин;
- в) бюджетних відносин;
- г) грошових відносин.

2. За допомогою Державного казначейства держава має можливість:

- а) оперативно розпоряджатися грошовими ресурсами;
- б) ефективно їх перерозподіляти;
- в) створювати необхідні доходи і накопичувати фонди для реалізації державних програм і зобов'язань;
- г) усі відповіді правильні.

3. За дорученням органів Державного казначейства банківською системою здійснюються функції:

- а) акумуляції коштів;
- б) зберігання та перерахування коштів;
- в) прийому, зберігання та видачі готівки;
- г) усі відповіді правильні.

4. Фінансування видатків бюджетних установ здійснюється через:

- а) єдиний казначейський рахунок;
- б) реєстраційні рахунки;
- в) бюджетні рахунки, що відкриті в банку.

5. До повноважень Державного казначейства України належить:

- а) контроль за дотриманням податкового законодавства;
- б) контроль за дотриманням бюджетного законодавства;
- в) контроль за цільовим спрямуванням коштів;
- г) контроль за повнотою та своєчасністю перерахування бюджетних коштів.

6. Казначейська форма виконання бюджету базується на принципі:

- а) цільового використання бюджетних коштів;
- б) роботи єдиного казначейського рахунка;
- в) наочності;
- г) самостійності.

7. Єдиний казначейський рахунок – це:

- а) сукупність реєстраційних рахунків розпорядників бюджетних коштів;
- б) сукупність бюджетних рахунків, відкритих на ім'я Міністерства фінансів;
- в) сукупність бюджетних рахунків, відкритих на ім'я ГУДК і його територіальних органів;
- г) усі відповіді неправильні.

Ключові терміни

Субрахунки у штаб-квартирі Національного банку України. Рахунок поточних операцій. Зведений балансовий рахунок. Субрахунки в регіональних відділеннях Національного банку. Транзитні рахунки в банках-посередниках. Казначейський транзитний рахунок. Казначейський поточний рахунок. Уповноважений банк. Єдиний казначейський рахунок. Реєстраційні рахунки. Розпорядники бюджетних коштів. Споживачі бюджетних коштів.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність і призначення єдиного казначейського рахунка.
2. Розкрийте сутність і призначення реєстраційних рахунків.
3. Розкрийте сутність і призначення уповноважених банків.
4. Які критерії відбору застосовуються до уповноважених банків?
5. Визначте взаємодію банківських установ та органів державного казначейства.
6. Система управління державними платежами.
7. Сфера діяльності єдиного казначейського рахунка.
8. Межі охоплення фінансових ресурсів єдиним казначейським рахунком.
9. Центральна ідея казначейської моделі виконання бюджету.
10. Функції банківських установ при казначейській системі виконання державного бюджету.

11. Бюджетний банк: призначення, функції, доцільність створення.
12. Види банківських рахунків, їх сутність і призначення при казначейському виконанні бюджету.
13. Повноваження Державного казначейства і Міністерства фінансів України.
14. Фінансові ресурси, які підлягають поетапній інтеграції в систему єдиного казначейського рахунка.
15. Негативні прояви практики перерозподілу бюджетних коштів між різними розпорядниками бюджетних кредитів.

Змістовий модуль III. Механізм виконання бюджетів за доходами та видатками (теми 7–9)

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Зміст та характеристика доходів державного бюджету. Характеристика джерел надходження коштів до доходної частини державного бюджету: податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, офіційні трансферти, державні цільові фонди. Планування доходів бюджетів усіх рівнів. Поняття касового виконання державного бюджету за доходами. Механізм виконання державного бюджету за доходами через органи державного казначейства. Бюджетний облік надходження доходів до державного бюджету. Характеристика та функціональне призначення видатків державного бюджету. Бюджетне фінансування: його поняття, принципи, форми та методи. Структура видатків державного бюджету. Трансфертні платежі, їх економічна сутність. Механізм виконання державного бюджету за видатками через органи державного казначейства. Порядок оплати витрат розпорядників бюджетних коштів. Економічна сутність дефіциту державного бюджету, причини його виникнення та джерела фінансування. Поняття і види державного боргу. Економічні наслідки державного боргу та шляхи його погашення.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: опанування теоретичних знань з механізму виконання державного бюджету за доходами та видатками через систему органів державного казначейства України.

Самостійна робота:

- 1) опрацювати законодавчо-нормативні документи з питань казначейського виконання Державного бюджету України за доходами і видатками;
- 2) підготувати реферат за однією із запропонованих тем;
- 3) виконати тестові завдання.

Теми рефератів

1. Державні органи як суб'єкти реалізації казначейської моделі виконання державного бюджету.
2. Світовий досвід функціонування інституту казначейства.
3. Казначейство – шлях до оздоровлення бюджетного середовища України.
4. Характеристика статей дохідної частини бюджету.
5. Характеристика статей витратної частини бюджету.
6. Бюджетний банк: призначення, функції, доцільність створення.
7. Місце та значення інституту казначейства в системі державних фінансів.
8. Бюджетний дефіцит як прояв розбалансованості державного бюджету.
9. Державний борг: причини виникнення та наслідки існування.
10. Бюджетний дефіцит: економічна сутність, причини виникнення та джерела фінансування.

Тестові завдання

1. Головні розпорядники коштів – це:

- а) керівники органів виконавчої влади;
- б) керівники підприємств;
- в) міністри;
- г) керівники бюджетних установ.

2. Розрахункові документи на оплату бюджетних рахунків оформляє:

- а) управління бухобліку та звітності;
- б) головний розпорядник коштів;
- в) управління оперативного-касового планування видатків;
- г) операційно-контрольне управління.

3. Для обліку витрат розпорядників коштів на їх ім'я відкриваються рахунки:

- а) в органах Державного казначейства;
- б) в уповноважених банках.

4. Попередній контроль здійснюється на стадії:

- а) прийняття зобов'язань;
- б) оплати платежу;
- в) після здійснення видатків.

5. Зовнішній фінансовий контроль в Україні здійснюють:

- а) Рахункова палата України;
- б) Державне казначейство України;
- в) аудиторські фірми;
- г) Міністерство фінансів України;
- д) усі відповіді правильні.

6. Органи Державного казначейства України здійснюють перевірки:

- а) вибірково;
- б) на регулярній основі;
- в) постійно.

7. За допомогою Державного казначейства держава має можливість:

- а) оперативно розпоряджатися грошовими ресурсами;
- б) ефективно їх перерозподіляти;
- в) створювати необхідні доходи і накопичувати фонди для реалізації державних програм і зобов'язань;
- г) усі відповіді правильні.

Ключові терміни

Доходи державного бюджету. Джерела надходження коштів до бюджету. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти. Державні цільові фонди. Планування доходів бюджетів. Касове виконання державного бюджету за доходами. Касове виконання державного бюджету за видатками. Бюджетний облік надходження доходів до бюджету. Бюджетне фінансування. Видатки державного бюджету. Трансфертні платежі. Оплата витрат розпорядників бюджетних коштів. Дефіцит державного бюджету. Державний борг. Економічні наслідки державного боргу.

Питання для самоконтролю

1. Взаємодія банківських установ та органів державного казначейства.
2. Яка установа фінансує видатки головних розпорядників кредитів?
3. У чому полягає принципова відмінність казначейської моделі виконання бюджету від банківської?
4. Розкрийте зміст поняття “бюджетний процес”.
5. Дайте характеристику статтям доходної частини бюджету.
6. Дайте характеристику статтям витратної частини бюджету.
7. Розкрийте зміст поняття “бюджетний дефіцит”.
8. Розкрийте зміст поняття “державний борг”.
9. Економічні наслідки існування державного боргу.
10. Джерела фінансування державного дефіциту.
11. Дайте характеристику державних органів, які беруть участь у виконанні державного бюджету.
12. Які установи банків на сьогодні уповноважені брати участь у виконанні державного бюджету?
13. Розкрийте функціональний взаємозв'язок між бюджетним дефіцитом та державним боргом.
14. Функції банківських установ при казначейській системі виконання державного бюджету.
15. Розкрийте зміст поняття “виконання державного бюджету”.
16. Негативні прояви практики перерозподілу бюджетних коштів між різними розпорядниками бюджетних кредитів.
17. Світовий досвід становлення та розвитку казначейської справи в розвинених країнах світу.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Історія виникнення та розвитку державного казначейства

1. Характеристика фінансових органів у царській Росії. Об'єктивні та суб'єктивні причини заснування казначейства у царській Росії.
2. Касова реформа у СРСР: сутність, умови здійснення та наслідки.

3. Характеристика історичних етапів, що передували становленню та розвитку державного казначейства в Україні та в ряді зарубіжних країн.

Література: додаткова [1–6]

Тема 2. Передумови реформування механізму виконання державного бюджету

1. Виконання державного бюджету як одна із стадій бюджетного процесу. Характеристика державних органів, що беруть участь у виконанні бюджетів різних рівнів.
2. Характеристика систем касового виконання бюджету. Сутність принципу єдності каси.
3. Розбудова бюджетної системи України. Спрямування бюджетної політики України на досягнення фінансової стабілізації.

Література: основна [10, 11, 13–15]

Тема 3. Правові засади забезпечення функціонування Державного казначейства в Україні

1. Правове поле функціонування Державного казначейства України.
2. Характеристика повноважень Державного казначейства і Міністерства фінансів України.
3. Функції, повноваження та організаційна структура Державного казначейства України.

Література: основна [1–9]

Тема 4. Організація системи управління державними платежами

1. Характеристика субрахунків у штаб-квартирі Національного банку України: рахунок поточних операцій та зведений балансовий рахунок.
2. Характеристика субрахунків у регіональних відділеннях Національного банку.
3. Характеристика транзитних рахунків у банках-посередниках: казначейський транзитний рахунок і казначейський поточний рахунок.

Література: основна [7–11; 14]

Тема 5. Механізм функціонування державного казначейства в режимі єдиного казначейського рахунка

1. Єдиний казначейський рахунок: сутність, принципи дії, основні переваги.
2. Загальні підходи до консолідації грошових ресурсів у межах єдиного казначейського рахунку.
3. Характеристика фінансових ресурсів, які підлягають поетапній інтеграції в систему єдиного казначейського рахунку.

Література: основна [7–10; 14]

Тема 6. Реєстраційні рахунки в системі державного казначейства

1. Поняття та характеристика реєстраційних рахунків.
2. Процедура відкриття в органах державного казначейства реєстраційних рахунків.
3. Переваги функціонування реєстраційних рахунків у ході виконання державного бюджету за доходами та видатками.

Література: основна [8–10; 13; 14]

Тема 7. Організація касового виконання державного бюджету за доходами

1. Зміст і характеристика доходів державного бюджету.
2. Поняття касового виконання державного бюджету за доходами. Механізм виконання державного бюджету за доходами через органи Державного казначейства.
3. Бюджетний облік надходження доходів до державного бюджету.

Література: основна [1; 2; 10; 11; 14; 15]

Тема 8. Організація касового виконання державного бюджету за видатками

1. Характеристика та функціональне призначення видатків державного бюджету.
2. Бюджетне фінансування: його поняття, принципи, форми та методи.
3. Механізм виконання державного бюджету за видатками через органи Державного казначейства.

Література: основна [1; 2; 10; 11; 14; 15]

Тема 9. Управління бюджетним дефіцитом та державним боргом

1. Поняття і види бюджетного дефіциту. Економічна сутність дефіциту державного бюджету, причини його виникнення та джерела фінансування.
2. Поняття і види державного боргу. Економічні наслідки державного боргу та шляхи його погашення.
3. Функціональний взаємозв'язок бюджетного дефіциту та державного боргу. Управління бюджетним дефіцитом і державним боргом.

Література: основна [1; 2; 10; 11; 14; 15]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Бюджетний кодекс України” від 21.06.01.
2. Закон України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік.
3. Закон України “Про Рахункову палату” від 23.12.97.
4. *Про Державне казначейство України:* Указ Президента України від 27.04.95 № 335.
5. *Питання Державного казначейства:* Постанова Кабінету Міністрів України від 31.07.95 № 590.
6. *Положення про Державне казначейство:* Постанова Кабінету Міністрів України від 31.07. 95 № 590.
7. *Про порядок фінансування видатків Державного бюджету України* Головним управлінням Державного казначейства України: Наказ Міністерства фінансів України від 22.01.96 № 11.
8. *Про впровадження казначейської системи виконання державного бюджету:* Інструкція від 21.03.97 № 28; Затв. Головним управлінням Державного казначейства України.
9. *Положення “Про єдиний казначейський рахунок”:* Затв. наказом Головного управління Державного казначейства України від 21.03.97 № 28.
10. *Про відкриття реєстраційних рахунків органами Державного казначейства України:* Інструкція від 09.04.97 № 32; Затв. Головним управлінням Державного казначейства України.
11. *Булгакова С. О., Базанова Н. В., Єрмошенко Л. В., Сушко Н. І., Чечуліна О. О., Шаповал Т. А., Шульга Н. П.* Казначейська сис-

- тема виконання бюджету: Підручник. — К.: Вид-во КДТЕУ, 2000. — 250 с.
12. *Казначейство* Франції: Конспект лекцій / Уклад. С. О. Булгакова; Ред. С. В. Яценко. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1998. — 24 с.
 13. *Некоторые* аспекты развития финансовой системы на Западе (Опыт США и других стран): Сб. науч. тр. / Отв. ред. Л. Л. Любимов, Г. Л. Фактор. — М.: Изд-во ИМЭМО, 1990. — 148 с.
 14. *Осипчук Л. Л.* Организация исполнения государственного бюджета (экономико-правовой аспект): Курс лекций. — К.: МАУП, 1999. — 160 с.
 15. *Федеральная резервная система: назначение и функции:* Пер. с англ. — Уфа: Об-во “Спектр”, 1992. — 149 с.

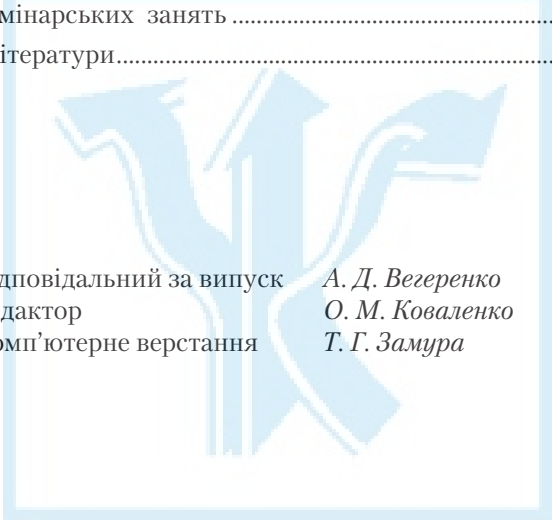
Додаткова

1. *Блиох И. С.* Финансы России XIX столетия: История — Статистика. — СПб.: Типогр. М. М. Стосюлевича, 1882. — 299 с.
2. *Дьяченко В. П.* История финансов СССР (1917–1950 гг.). — М.: Наука, 1978. — 493 с.
3. *Кулишер И. М.* Очерки финансовой науки. — Пг.: Наука и школа, 1920. — 392 с.
4. *Локоть Т. В.* Бюджетная и налоговая политика России. — М., 1908. — 240 с.
5. *Погребинский А. П.* Очерки истории финансов дореволюционной России (XIX–XX вв.). — М.: Госфиниздат, 1954. — 268 с.
6. *Степанов М.* Финансовые системы Англии, Франции и России. — СПб.: Типогр. Дома призрен. малолет. бедных, 1868. — 312 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Основи казначейської справи”	5
Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів.....	6
Зміст матеріалу для самостійного вивчення дисципліни “Основи казначейської справи”	7
Плани семінарських занять	17
Список літератури.....	20

Відповідальний за випуск *А. Д. Везеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *Т. Г. Замура*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3686

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП